

Inserat se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu št. 16

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Lažipreroki.

Mohamed, ustanovitelj turške vere, imenuje se v obče lažiprerok, ker se je svoje nauke izmišljeval in resnice krščanske preplel s samimi lažmi. Od svojega preroka so se menda Turki lagati učili. Še nemšk potopisec pravi, da se nikjer na svetu toliko ne laže, kakor na Turškem; on imenuje to laganje vzhodno domišljijo (fantazijo): pustinja imenujejo krasno dolino; umazana vas jim je prostorno mesto; majhen hrib je veličastna gora; če jim pride Evropejec v roke ter jih popraša o turških krajih in mestih, povedali mu bodo vse tako pretirano, da sam ne bo vedel, pri čem da je. To smo hoteli omeniti, da bodo naši bralci vedeli, zakaj se Turki v tej vojski toliko lažejo. Blizo Batuma je bila bitka, v kateri se je bojevalo 3500 Rusov; od teh jih je padlo 220. Turški general pa je telegrafiral v Carigrad, da je Rusov 2000 mrtvih in 4000 ranjenih! Tedaj 3500 je bilo vseh Rusov, od teh 3500 pa je bilo 6000 mrtvih in ranjenih. Enako živo fantazijo, kakor ta paša v Batumu, imel je Osman paša pri Plevni, ki je videl 18.000 mrtvih in ranjenih Rusov, Turkov pa samo 300! Naši bralci se še spominjajo, kako so Rusom samo z živo fantazijo nazaj vzeli Ardahan; enako poročali so že pred tednom, da so prelaz v Šipki vzeli, čeravno je rusko poročilo dan na dan zavračalo turške laži. „N. fr. Presse“ telegrafira zopet nekdo iz Niša s prav orientarno domišljijo (o kateri se pa ne vé, ali je turška ali judovska), da je Sulejman paša v Šipki 30.000 Rusov zajel, med njimi enega velikih

knezov. Vemo pa, da tam nobenega velikega kneza ni, in da vsa ruska moč v Šipki ne šteje 30.000 mož.

Pa odpustimo Turkom njih iztočno domišljijo, saj jim ne more nič koristiti! Obrnimo se do naših zapadnih turkoljubnih časnikov. Oni dobro vedo, da ni vse res, kar se poroča iz Carigrada, pa vendar na podlagi teh poročil javno mnenje delajo. Tu je nesramnost in hudoba, ktera se mora poštenemu človeku pristuditi. Ali je res Dunaj že tako popačen, da ni najti tam nijednega časnika, ki bi resnico pisati moral? Na podlagi izmišljenih turških zmag psujejo našega poštenega soseda Rusa, ker jim je srce polno gnjeva in sovraštva do Slovanov. Kaj jim bo to pomagalo! Zmotili bodo le svoje lahkoverne bralce; če pa mislijo, da bodo s tem zaničljivim gredanjem Rusije odvrnili simpatije avstrijskih Slovanov od ruske vojne, potem se jako motijo. Res je, razdražili bodo Nemce in Madjare zoper Ruse; pa to Rusom nič ne škodi; oni se ne ozirajo na prijateljstvo Madjarov in avstrijskih Nemcev; kakor se nanj niso zanašali dozdej, tako jim tudi v prihodnje tega ne bode treba, ker imajo že take prijatelje, da jim pri dunajskem „Kikerikiu“ ni treba za simpatije molodovati. Človeku, ki pozna odločnost Rusije in njeno veliko moč, in ki tedaj ne dvomi, da bo konečno ona zmagovalka, morajo le v posmeh in razveseljevanje služiti listi a la „N. fr. Presse“, „Wiener Tagblatt“, „Morgen Post“, „Extrablatt“ in še mnogi drugi, ki Ruse vsak dan uničujejo in pokončujejo na papirji, ki že cel mesec dan na dan

prerokujejo popolno uničenje ruske vojne, ki vedo vsak dan pripovedovati o novih turških zmagah, in ki znajo toliko povedati o ruskih grozodejstvih nad nedolžnimi Turki, da človeku kar lasje po konci stopijo. Če človek opazuje to onemoglo, strastno sovraštvo do Rusije, to očividno pristranost in to pobalinsko lažiročnost, vsiljuje se mu čuden čut, in ne ve, ali bi te ljudi miloval, ali pa jih zaničeval.

Kako globoko je padla Evropa, da jo taki judovski pobalini vladajo in ji javno mnenje vsiljujejo in da se s spletkami in lažmi skuša na površji ohraniti, s katerega jo tišči njena spridenost!

Z bojišča.

Ko bi človek hotel verjeti turkoljubnim časnikom, tedaj bi bilo stanje ruske vojske jako slabo. „Rusi v Bulgariji so od vseh strani od Turkov obkoljeni, in nimajo nikamor bežati, ko čez Donavo nazaj“, tako slišimo nemškutarje govoriti. Pa saj bežati ni treba in Rusi tudi bežali ne bodo, ker se ni bati, da bi bili konečno premagani. Res je, da so od vseh strani od turških čet obdani, pa vse te čete skupaj niso močnejše od ruske vojne. Kedar pride pa 50.000 ruske garde in še druge pomoči, potem naj le stojé Turki okoli in okoli, vsaj jih bodo Rusi na vse kraje razkropili. Največo moč ima Osman paša pri Plevni, pravijo okoli 70.000. Zdaj bodo pa tega Rusi od spred, Rumunci od strani in Srbi od zadej prišli, potem ne vemo, kako mu bo šlo. Sulejman paša je imel pripeljati 60.000 mož čez

Nektera vodila pri napravljani novih zvonov.

(Po A. G. Stein-u posnel P. C.)

Zelo važna je naprava novega zvonjenja za vsako srenjo, naj se napravljajo vsi zvonovi novi ali le posamezni. Ni samo na tem, da je naprava zvonov zelo draga in je treba srenji za njene obilne doneske kolikor mogoče z dobrim zvonenjem postreči, ampak pomisliti je tudi treba, da je zvonjenje naj lepši kinč cerkva, ki ga srenje napravljajo in ki bode še na stotine let rod za rod razveseljevalo, kar pa ena sama napaka lahko pokvari. Gotovo tedaj previdnost ni prevelika in treba je poprej vse dobro prevdariti, da se napravi za cerkvene in srenjske okoliščine kolikor le moč dobro in lepo zvonjenje.

Naj zapišem tukaj nekoliko opomb, po katerih naj bi se cerkvena predstojništva pri napravljani novih zvonov z dobrim vspehom iznebila svoje skrbi.

1. Ako se vsi zvonovi napravljajo iz nova, je prvo in najvažnije vprašanje: Kakšni glasovi (toni) ali boljše: kakšne razmere glasov med zvonovi naj se omislijo?

Mnogokrat se v tej zadevi nahaja popolna nevednost. Posvetujejo se navadno z ljudmi, kateri znabiti igrajo nekoliko na glasoviru ali na goslih, o zvonovih pa ne razumijo ničesa. Taki navadno mislijo povedati kaj dobrega, ako priporočajo soglasno (harmonično) zvonjenje, in ravno to kaže, kar zvonove tiče, popolno nevednost. Soglasno ali harmonično zvonjenje v pravem pomenu besede je nemogoče. Zvonjenje v glasbenem oziru opira se na princip melodije, ne pa na princip harmonije; ta izvira še le postransko med vdarki kembeljnov.

Harmonija je, ako slišimo več glasov različnih po visokosti ali debelosti ob enem, da se vjemajo: — melodija pa je, ako se vrste ene ali druge različne stopnje glasov zaporedoma in delajo tako prijetne ali spodbujoče napeve ali viže. Vsakdo pa ve, da ni namen zvonov, da bi udarjali vsi ob enem, če se to tudi včasih primeri, ampak oni glasé se eden za drugim. Skrbeti je tedaj treba, da se dobe take stopnje glasov, ki delajo prijetne, v srca segajoče melodije.

Podlaga vsake melodije pa je diatonična vrsta ali škala, če se v petji ali godbi tudi mnogokrat nekoliko od nje oddalji. Pri zvo-

nenji, ki obstoji le iz štirih ali manj glasov (zvonov), skazuje se naj boljše po diatonični vrsti ubirati glasove zvonov. Manj ko se bode gledalo na to, manj prijetne v srca segajoče melodije bodo svirali zvonovi. Naj pokažemo to posamezno.

1. Ako se napravljajo za zvonjenje trije zvonovi, kar se zgodi največkrat, imamo prve tri stopnje diatonične vrste t. j. Ut. Re. Mi. 1. 2. 3. stopnja za naj boljši in naj lepši med vsemi drugimi sostavami. Kakorkoli se bodo vrstili zvonovi, vedno bode naravna, prijetna ganljiva melodija. Privzemimo še to, da ima dobro vlit zvon, kadar tudi sam zvoni nekaj posebno veličastnega, kar nima nobeno drugo glasbeno orodje, potem bomo umeli, kako veličastno, čute presegljivo bodo trije zvonovi peli v taki sostavi; tembolj namreč, ko so težji in večji v oni razmeri.

Kako veliki in težki naj bodo zvonovi (ali kako nizek ali visok glas naj ima eden, recimo, večji teh zvonov — težo drugih določi v primeri s tem zvonar), to se ravna še po prostoru, kjer imajo zvonovi teči, po njih namenu in po svoti denarni, ki se za to nameni. Ut. Re. Mi. pomeni 1. 2. in 3. stopnjo, na to

Balkan Osmanu in Mehemedu na pomoč. Rusi so ga pa pri Šipki na vrh klanca ustavili, tako da še zdaj naprej ne more, čeravno je naskakoval Ruse skozi celi teden. Ta strašna bitka, ki je trpela sedem dni podnevi in ponoči, videla je grozno veliko krvi. Rusov je mrtvih okoli 5000, turška zguba pa se ceni na 10.000 ljudi.

Čudno je, da se Zimmermann v Dobrudži nič ne gane; brž ko ne zato, ker ima povelje, v defenzivi ostati, dokler pomočne čete ne dojdejo. Turki pa si tudi ne upajo prijeti ga, ter raje za šancami čakajo, da jih bodo Rusi zgrabili.

V Aziji se nič ni spremenilo. V karški dolini bila je velika bitka, v kateri si pripisujeta oba zmago, Loris Melikov, in Muktar paša. Kakor se kaže, bila je bitka neodločna. V Azijo dohajajo vedno nove ruske čete na pomoč. Tudi do Donave je prišlo že 10.000 mož garde. Vsak dan se jih pripelje 3000 nove vojske v Rumunijo.

Rumunci so pri Korabiji Donavo prekorčili, in imeli že majhno prasko z Osmanovo armado. Od vseh strani se poroča, da pojde Srbija v kratkem Rusom na pomoč. Tako je prav! Med tem ko Rusi za Srbe in Bulgare kri prelivajo ter milijone na milijone žrtvujejo za slovansko stvar, ne bi bilo lepo in dostojno, ko bi Srbija roke križem držeč na strani stala. Avstrija sedaj nema nič več zoper vdeleženje Srbov pri vojski; nekaj zato ne, ker se je pokazalo, da se Turčija že sama brani za more, nekaj pa je storil menda pritisk iz Berlina, ki zdaj z vso močjo dela na korist Rusiji, kar z zadovoljnostjo zabilježimo. Vrhovni general srbski postane menda Horvatović, kateri se je lanskega leta pred vsemi srbskimi poveljniki odlikoval. Ali pojde vsa srbska vojska Osmanu za hrbet, ali se bo razdelila na več armad, kakor lani, to se še ne vé. Mi nismo strategji in si ne usojamo kritikovati vojnih črtežev, vendar bi se nam zdelo, da ni dobro, vse moči na male oddelke razpršiti; na Ibaru in na Drini nimajo Srbi kaj dela, ker tam turškega vojaka ni; naj bi tedaj Srbi s celo močjo vdarili preko Timoka v Bulgarijo in tam Osmana od zad prišli, ali pa vsaj prisilili ga, da se iz Plevna umakne.

Novejša poročila se glase:

Iz Gorenjega Studena, 30. avg. (Službeno.) Povsod je mir. Rumunski knez imenovan je za poveljnika združene rumunsko-ruske vojske zapadnega oddelka. Predstojnik njegovega generalštaba je general Zaton. General Totleben je dospel v Bukarešt kamor so došli tudi že prvi oddelki garde.

Boj na Šipkinem klanecu je prejenjal. Vojna Sulejmanova je strašno izdelana in je zgubila okoli 15.000 mož. 5000 jih je bilo ubitih samo pri podkopih, ktere so bili Rusi zažgali. V Carigradu so vsled tega neki sprevideli, da je napačno s tako silo napadati klanec pri Šipki in Sulejman je svoje naskoke od sprednjega kraja ustavil. Vendar pa utegne še od strani poskusiti, če mu bode mogoče pregnati Ruse, ali pa vsaj pretrgati zvezo med Šipkinem klancom in Gabrovo.

30. in 31. avgusta topli so se pri Plevnu in na Lomu. Turki se hvalijo, da so pri Kara-Kasankioiu premagali Ruse, ki so imeli 4000 mrtvih in ranjenih ter so zgubili 2000 pušk. Turkov pa je boje palo samo 300. Nejib paša je vzel zapaljeno vas Sadino, Salipaša pa Hajdarkioi. Zapovedoval je pri tej bitki Mehmed Ali sam; tudi vojne egiptovskega Hasana so se vdeležile tega boja.

Ruska poročila o tej bitki pa se glase:

Gornji Studen, 31. avgusta: General Leonov telegrafiral je ob treh popoldne da je bilo več turskih napadov junaško odbitih. Neko drugo naznanilo pravi, da so bili včerajšnji boji pri Kara-Hasankioiu jako hudi. General Leonov se je skoz 12. ur z majhno vojno branil proti 12.000 Turkom. Vas bila je 6 krat vzeta in zopet zgubljena. Na zadnje začel se je Leonov počasi umikati in je ob 8. uri zvečer dospel do glavne armade seboj vzemši vsih 4000 ranjencev. Danes zjutraj Turki zbirajo veliko vojakov pri Gadovi in Papkiioiu, ob enem se je na cesti med Ruščukom in Razgradom zbralo 8 turških batalijonov s konjiki, ki so se vsi obrnili proti Kadikiioiu. Dalje Rusi, poročajo, da so bili Turki 31. avg. napali Ruse pri Pilishazu na jugu od Plevna in pri Igalic. Osman paša se ponaša, da je tudi v tej bitvi premagal Ruse in jim vzel 3 šance, dasi jim je bilo 30.000 mož prišlo na pomoč. Rusi, pravi so bili pregnani, in so zgubili ve-

liko vojakov pa en top. Iz Bukarešta pa se naznanja, da je bil napad Osmanov na 4 ruske in rumunske šance okoli 5. ure od topničarstva in strelcev odbit, in da so Turki imeli velike zgube.

Iz Cetinja se naznanja, da so Črnogorci vkljub vsej pozornosti avstrijske gosposke pri Kastelastvi na suho spravili 4 Krupove topove, ktere hočejo najprej poskusiti pri Nikšićih. Turkom tam primanjkuje neki streliva in se ne bodo mogli več dolgo braniti.

Iz Belgrada 31. avgusta poroča „Pol. Corr.“, da knezev ukaz do vojne razglašaja vojni red (ordre de bataille) armade srbske in mnogo novih imenovanj. Grki in Turki v Tesaliji so se bili že sprijeli. Prebivalci turške vasi Paskali in sosedne krščanske vasi Masli so se prepirali zaradi meje. Kristjani so napali turško vas in umorili 20 ali 26 Turkov. Ko je pa prišla turška patrola, razkropili so se, ter jih je 17 izmed njih pobegnilo čez bližnjo grško mejo. Turki so pa prišli in zaprli lastnika krščanske vasi.

Iz Azije ni posebnih poročil; turška naznanila iz Karsa trdijo, da se Rusi umikajo nazaj proti Aleksandropolu (?).

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. septembra.

Avstrijske dežele.

Cesarjevič Rudolf došel je 31. avgusta v Kotor in se je še tisti dan odpeljal v Dubrovnik. Včeraj dospel je v Split ter se ob treh popoldne odpeljal v kočiji v Solin, Kasteli in Trogir, kjer je zopet šel na ladijo „Miramar“, da nadaljuje svoje popotovanje. V Zagrebu, kjer ga pričakujejo 7. t. m. med 4. in 5. uro popoldne, napovedano je na kolodvoru kosilo za 16 oseb. Od ondod se podá po železnici v Košice k vojaškim vajam, kamor 8. t. m. ob sedmih zjutraj dojdejo tudi **cesar** z jako velikim in sijajnim spremstvom 217 oseb, med kterimi bo 27 vojaških pristavov vnanjih vlad. Cesar bodo stanovali v škofiji, in tam ostali do 13. t. m. 8. zjutraj se jim bode poklonilo vojaštvo, duhovenstvo in razne gosposke, na večer obišejo gledišče. Razsvitljava utegne biti drugi večer. 10., 11. in 12. t. m. bodo dopoldne vojaške vaje, popoldne pa obišejo in ogledajo razne zavode. Povsod se delajo velikanske visokim gostom dostojne in primerne priprave.

Na Goriškem bodo imeli jutri volitev novega državnega poslanca za veliko posestvo na mesto barona Tacco, ki se je nedavno poslanstvu odpovedal. Veliki posestniki slovenski se pred volitvijo snidejo k pogovoru pri Fajfarji na Korenu.

Hrvatski sabor, ki se je 3. t. m. sodel, bode zboroval le 3 tedne, ker bode proračun pretresal še le pozimi. Na Dunaju pripovedujejo, da je ban Mažuranič ogerskim ministrom obljubil za to skrbeti, da se bo sabor hrvatski zdržal vsaktere izjave gledé iztočnega vprašanja. Ne vemo, bo li Mažuraniču mogoče zabraniti poslancem spominjati se zatiranih sobratov na Turškem in jim skazati sočutje, to pa vemo, da se taka izjava ne sme primerjati z gališko Rusom sovražno adreso, ker so Poljaki na svoji strani imeli samo Madjare, Hrvatje pa bi v tem slučaju ravnali v smislu ne samo celega naroda hrvatskega, ampak tudi ogromne večine drugih narodov avstrijskih.

Ban Mužaranič je zbolel za mrzlico, ki pa ni nevarna. — General Mollinary te dni odide na odpust; nadomestoval ga bo fml.

pa se vzame lahko c, d, e, — cis, dis, eis, — d, e, fis — e, fis, gis, — f, g, a, — fis, gis, ais — g, a, h itd. višji ali nižji toni, kakor se zahtevajo večji ali manjši zvonovi.

2. Manj priporočilno kakor prejšnja sostava glasov je zvonanje re. mi. fa. (t. j. n. d, e, f — a, h, c, — c, d, es — f, g, as itd.) Ti glasi začenjajo vrsto (škalo) v molu in ta ima nekaj žalostnega v sebi; naj se zvoni, kakor hoče, v nas zbuja čut tužnosti. Pri tem pa je še ta napaka, da se mala dva zvana brez velikega skoraj rabiti ne moreta, ker sta le za pol tona različna in je tako glasilo neprijetno, posebno ako ga moramo dalje časa poslušati. Želeti pa je in je tudi po naših cerkvah navada, da ne zvone vselej z vsemi zvonovi, ampak včas z enim, z dvema, s tremi ali vsemi, kakoršno je ravno praznovanje. To pa se godi po prejšnji sostavi prav uspešno.

3. Sostava glasov, ki jo za tri zvonove današnje večidel volijo, je ut. mi sol. (= 1., 3., 5., stopnja). Ti glasi, ako ob enem zapojejo, imajo popolno harmonijo ali čisti trizvok, in zavoljo tega nekteri mislijo, da to mora tudi naj lepše zvonjenje uzročiti. Temu pa ni tako, ker tu se ne praša po harmoniji, ampak kakor rečeno, po lepi melodiji. Vrstimo te

glase kakor hočemo ako jih n. pr. na kakem glasbinem orodji zaporedoma izročimo, spoznali bomo, da v tej sostavi ni nič melodičnega, čutljivega ali ganljivega; marveč nam je tako glasilo s časom nadležno. Vse drugače je bilo v prvi sostavi, kjer trije zaporedni glasi diatonične vrste se glase že v pesmi prijetno milo in občutno.

Čudno je, da tako zvonjenje (ut. mi. sol = 1., 3., 5. stop.) protestantovske srenje skoraj povsod volijo, kakor da bi hotele boljše in lepšo sostavo diatonične vrste prepustiti nam katolikom. Spoznamo, da to nam je neumljivo.

Eno je, kar pride protestantom in katolikom pri takem zvonjenju na dobro, da se zmore namreč veliki zvon na škodo manjših in na škodo vsega zvonjenja dosti večji napraviti, ker je drugi zvon od prvega za terco (tretjo stopnjo) in tretji ali mali zvon za kvinto (peto stopnjo) različen. To pa stori, da sta manjša dva zvonova dosti lažja in tedaj tudi boljše kup, kakor, ko bi se napravila diatonična vrsta, pri kateri se razločujejo zvonovi le za sekundo (drugo stopnjo) in bi bila potem dva zvana dosti težja in tedaj tudi dražja.

(Dalje sledi.)

Pyrker. „N. fr. Presse“ v glavnem članku priporoča grofu Andrassyu, da naj s svojim vplivom poskrbi, da se general Mollinary več ne poverne kot zapovedajoč general na Hrvatsko. Kolikor je nam znano, piše „Obzor“, se v tej želji dunajski list strinja z gospodom generalom. Posled ogerske osnove o krajiški železnici in po neprimilki ruski vsled nesrečne bitve pri Plevnu general Mollinary na Hrvatskem nima ugodnega stanja, ker vidi, da so se vse njegove velike in plemenite osnove nekako v razvaline razrušile. — Minister Štremaier je 31. t. m. iz krapinskih toplic došel v Zagreb.

Uradna „Presse“ poroča, da namestnik generala Mollinarya v granici postane višji poveljnik na Českem, fzm. baron Jožef Filipovič; za višjega poveljnika na Česko pride višji poveljnik moravski fzm. Franc Filipovič, Mollinary pa postane višji poveljnik na Moravskem. To bi bilo znamenje, da se bode vprašanje o krajiških železnicah rešilo v madjarskem smislu, ne pa po želji generala Mollinarya in prebivalcev graničarskih.

Vnanje države.

Pruski vojaki so po naznanilu „Czasa“ zasedli rusko-polsko mejo, da ruski vojaški begunci ne bodo mogli uhajati v dežele pruske. Tudi avstrijska mejna straža dobila je povelje, ruske vojaške begunce vračati nazaj.

Bivši **Turški** poročnik na Dunaju, Aleko paša, ni šel v Carigrad, kamor je bil od sultana poklican, ampak je z Dunaja s svojo ženo odrinil proti Solnogradu in se bode najbrže podal na Francosko. Aleko paša je neki silno bogat in ima zlasti na Rumunskem veliko posestva. — Pritožbi vlade nemške zaradi nečloveškega ravnanja z vjetniki in ranjenci pridružila se je tudi španjska vlada.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 2. sept. Nikdar se še o našem mesticu toliko ni pisalo, kakor sedaj in če bomo zato bolj znani po svetu, je zasluga pospoda Janez Keceljna. Nisi še kmalu videl tacega moča, ki je že nekaj, pa želi in si prizadeva postati vse, kar le more postati človek, ki je više šole študiral na Vrhniki. Ni dosti mu še, da je naših mestnih očetov najvišji, postati je hotel še več, namreč predsednik odbora, ki gospodari z mestnim premoženjem.

Pri nas sta namreč dva mestna odbora: eden z županom na čelu za občino, drug za mestno premoženje. Za prvega je volilec vsak, ki ima po postavi volilno pravico, za drugega pa le tisti meščani, ki imajo pravico do mestnega premoženja. Teh je pa le določeno število in njihova pravica stara. Premoženje mesta je precej veliko, dohodki iz gozda izdatni.

Kecelj, postavši deželen poslanec, hrepeni zdaj po vsem, kar vidi, kakor otrok; ni čuda tedaj, da je poganjal se tudi za stopinjo načelnika tega gospodarskega odbora. Ker so bili zadnji volitvi veliko volilcev na pijačo, kuretino in teletnino vjeli, so tudi zdaj na „Graben“ pri Levičniku nastavili race, menda nič manj ko 20, ter povabili vsakega, ki je imel „lešt“ priti. Ali prišlo jih je malo, dosti sicer, da so race pojedli, premalo pa za zmago. In tako je Kecelj propadel pri volitvi, zmagali so drugi in ti niso nemškutarji. Na to grozna jeza, race pa do danes še niso plačana. Tistih, ki so jih pojedli, jih noče nobeden plačati, ker jih ni nobeden naročil, drugi pa tudi ne, ker so pri volitvi skozi reščeto padli. Race in gosi, na

katere so se nemčurji po zadnjih volitvah tako trdno zanašali, jim tedaj ta pot niso nič pomagale.

Kakor v Kranji, smo tudi pri nas razdeljeni po zadnjih volitvah v dve stranki: Keceljeve in narodnjake. Prvi so se jeli že sramovati zadnjega glasovanja, ker so se strezovali; nekterim je tudi prav žal, ker so jih narodnjaki popustili. Tudi je mnogo izposojenega kapitala odpovedanega in zdaj cvilijo nekteri in letajo nad Keceljna, da bi jih spravil iz stisk, v katere so prišli zato, ker so njega volili. Kecelj pač svoje „zmage“ ne more biti vesel.

Z Dunaja, 28. avgusta. (Učiteljski shod.) Ljudski učitelji spodnje-avstrijski so imeli pretekli teden na Dunaji učiteljski shod, ki je v marsikterem oziru jako pomenljiv. Liberalni in nemčurski listi novošegnega po liberalnih načelih osnovanega šolstva ne morejo prehvaliti. Katoliški listi so temu preslavljanju sicer oporekali in obširno pojasnivali napake sedanjega šolstva, pa od liberalne strani se jim je navadno ugovarjalo, da je to neopravičeno natolcevanje, ki izvira iz zavisti, ker so duhovniki zgubili ves vpliv pri novi šoli. Prav dobro tedaj de katoliškemu časnikarstvu, da sedaj že liberalni učitelji sami potrjujejo, da je vse resnično, kar so o novem šolstvu pisali katoliški časniki. Sodba učiteljev je tem važnejša, ker se opira na večletno britko skušnjo in se od liberalizma obližanim učiteljem ne more očitati, da bi govorili iz zavisti ali pa celo iz mržnje do načel.

Kako tedaj liberalni učitelji spodnje-avstrijski sodijo o novem šolstvu? Najprej tožijo, da je mladina čedalje bolj surova in divja. Treba jo bo bolj trdo imeti in se v šoli zopet posluževati palice. Ker pa tudi palica pri nekterih za strahovanje čisto neobčutljivih paglovcih nič ne izda, sklenili so na omenjenem shodu, da naj bi okrajni šolski svet jako spri-dene otroke spravljati v zavetnice za zanemarejeno deco. To bi bilo pač dobro in hvalevredno, vendar pa bi se moralo to zgoditi le s privoljenjem in sporazumljenjem s starši, ker bi se sicer krajšale njihove najsvetejše pravice, ki jih sleherni starši imajo do svojih otrok.

Če so že omenjeni sklepi zbudili nevoljo liberalnih časnikov, bili so še bolj razburjeni vsled sklepa, od večine zbranih učiteljev sprejetega, da so učitelji dolžni disciplinarno nadzorovati verske vaje otrok. Neki učitelj je sicer trdil, da na ta način pride učitelj v nasprotje s svojimi dolžnostmi, vendar pa tega natančneje ni dokazal ali opravičil. Zopet eni so rekli, da bi se na ta način učitelji silili k verskim vajam, kar pa temeljske državne postavne ne zahtevajo, in nekteri so to silo videli že v tem, da bi se moral n. pr. judovski učitelj odkriti, če katoliške otroke pelje v katoliško cerkev. To je pač res, vendar pa se da takoj odpraviti z določbo, da smejo na katoliških šolah biti le katoliški učitelji. O tem pa „liberalni učitelji niso hoteli nič slišati“ kakor tudi o tem ne, da je zlasti na deželi v naravnem in gospodarstvenem oziru jako napačno, če se otroci silijo, da morajo po osem let ljudsko šolo obiskovati. Neki učitelj je sicer stavil dotični predlog, ki je bil pa z veliko večino zavržen. Če učitelji sodijo, da bodo s palico vse opravili, in da bi bilo odveč potegovati se za versko podlago v izreji in v podučevanju, se bodo o tej zmoti kmalo ravno tako prepričali, kakor so se prepričali o tem, da se brez palice v šoli ne da shajati.

Pomenljivo je tudi to, da sta bila pred-

sednik, deželni šolski nadzornik Pravzek kakor tudi okrajni šolski nadzornik zoper to, da bi se palica v šolo zopet vpeljala; če njen glas tedaj kaj velja, vlada dotičnega sklepa gotovo ne bo odobrila.

Tako tedaj strokovnjaki sami pripoznavajo, da pri tem kakor doslej ne sme in ne more ostati, če nočemo, da naše šolstvo čisto ne propade, in gotovo bi se bilo že marsikaj zboljšalo, če bi naši katoličani ne bili tako mrtvi in zaspani. Pa 4 meseci so že prešli, odkar je katoliški shod dunajski sklenil svoje resolucije o šolstvu, ki so bile z veliko navdušenostjo sprejete. Kaj pa se je odtlej zgodilo, da bi se te resolucije tudi dejansko vresničile? Nektera katoliška društva so pri svojih zborih pritrdila omenjenim resolucijam, to je bilo vse. Da bi bila pa kako prošnja podpisano od milijonov podložnikov katoliških poslala državnemu zboru, ali da bi se bili obrnili do deželnih zborov, ali do presvitlega cesarja samega ter jim razložili žalostni sad novega šolstva, o tem ni bilo nič slišati. Našim katoličanom primanjkuje odločnosti in osebne požrtvovalnosti. Samo lepo govoriti in lepim govorom ploskati, ne velja nič. Treba je tudi neumorno in odločno delati; ravno te odločnosti pa našim ljudem primanjkuje in ravno zaradi tega zaspé najkoristnejše reči, in ostane prizadevanje posameznih izvrstnih mož brez zaželenega vspeha.

Domače novice.

V Ljubljani 4. septembra.

(*Velesenjeni pater J. Stare*), jezuit, ima te dni duhovne vaje v nunnem samostanu loškem in bode na malo Gospodnico 8. t. m. pridigoval pri Fari v stari Loki, 9. v god Imena Marijuega pa v Cernogrobu.

(† *G. Mihael Achtnr*), c. kr. deželni šolski nadzornik in deželni poslanec za Malo Stran, l. 1857—58 v Ljubljani profesor gimnazijski, je pretekli teden umrl v Pragi.

(*Cena mesa*) za mesec september: Najboljše po 54 kr. srednje po 46, slabeje po 38 kr. Kilo. Kravje in nepitanih volov pa je po 48, 40 in 32 kr. Kilo.

(*Menjvalca ponarejenega denarja*), nekega Trčka iz Sela, je prišla policija v Ljubljani in našla pri njem še pet ponarejenih bankovcev po 10 gld.

(*Skrivnostna dogodba*.) Nek mož iz Ljubljanske okolice je šel nedavno v Ljubljansko hranilnico in vzel nekaj denarja, menda 300 gld. iz nje. To sta videla dva človeka, šla za njim in ker ju je potem, kot najbližnja prašal za neko hišo, peljeta ga na neko dvorišče, kjer ga eden brž zgrabi za vrat, drugi pa mu nastavi nož, žugajoč, da ga prebode, ako ne dá denarja. Mož je bil tako prestrašen, da se je zavedel še le, ko sta potopehu z njegovim denarjem pobegnili. Tako pripoveduje dogodbo mož sam, ktereja je strah tako prevzel, da so se mu možgani zmešali. Na katerem dvorišču se je to zgodilo, mož ne ve povedati. Čudno je le to, da po Ljubljani nihče ne vé nič o tej dogodbi, katero nam je pravil mož iz dežele, ki je reveža videl. Morda pomaga to na kak sled. Saj Ljubljana v tem oziru menda še ni London, Pariz ali Dunaj.

(*Spominj na volitve*.) Iz Novega mesta zvemo, da so v zadevi dr. Böhma, ki je prišel zaradi postopanja pri zadnjih volitvah v sodnijsko preiskavo, bile priče že dvakrat zaslišane. Ker je sodnija vsakemu pravična in popolnoma nepristranska, se je nadjati, da bo z. dr. Böhmom le po pravici ravnala in vsa reč ne bo

po vodi splavala. O svojem času bomo že kaj več zvedeli o tem.

(Mil. knez in škof, dr. Pogačar,) so se včeraj odpeljali v Gornjigrad na Štajerskem, da ogledajo tamošnja škofijska posestva, pa se jutri ali v četrtek že zopet vrnejo na Goricičane.

(Banka Slovenija v likvidaciji) ima 12. tega meseca svoj občni zbor, da delničarji zvedo, kaj se je o likvidaciji do zdaj godilo in kaj je še storiti. Kdor hoče pri zborovanju veljaven glas imeti, mora kakor navadno svoje delnice do 6. t. m. pri blagajniku vložiti.

(Kegljanje v čitalnici) bo drevi končano in kakor kaže, kegljanih je nekaj čez 2000 serij, tako da bo dramatično društvo po odbitih stroških nekaj dobička imelo. Dozdej je največ kegljev 22. Le na noge, do drevi je še čas.

(Dunajski listi) posebno „N. F. Presse“, „Floh“, „Kikiri“, „Morgenpost“ itd. so vedno polni hvalisanja Turkov in zasmehovanja Rusov. Pustite jih vendar, Slovenci in pravilno Avstrijci sploh, in izcimate jih iz kavarn, gostilnic in drugih javnih prostorov. Naj jih beró in naročujejo Turki, za ktere so pisani.

(Dežuje) v Ljubljani in okolici po malem zdaj že tri dni. Ta dež je dobrodejen in utegne marsikaj popraviti, kar je suša pokvarila. Vročina je bila zadnje dni posebno v mestu že res nestrpeljiva.

(„Turški list“) bi bil strašno dolgočasen in suh, da ni slovenskih listov, po katerih pobira klasje in ga potem po svoje omlati in premelje. Glavni namen njegov pri tem ni oporekati ali zavračati s krepkimi razlogi izjave teh listov, ampak s popačenimi, ker slabo ponemčenimi stavki denuncirati. Malo imajo slovenski listi svobode, ali za tega nemčurškega ovaduha še zmiraj preveč. Najbolj ga jezi navet, naj hodimo svoji k svojim, in pa malo spoštovanje, ki ga imamo mi do meščanstva po mestih. Ker je „turški list“ nad tem zacvilil, znamenje, da smo mu na rep stopili. Res je, da je meščan v obče bolj spriden in v političnih rečeh bolj neveden, kakor pošten, priprosti današnji kmet. Naš kmet je domačin, on se drži svoje zemlje, je veren, zato pravičen. Kak pa je meščan! Spriden po različnih elementih, večkrat tudi brez lastnega doma, malo omikan, tedaj neveden, a vendar prevzet, ker se šteje za več ko kmeta. Zato pa nima toliko ponosnosti in značaja, kakor kmet. Saj volitve kažejo, da je nemčurjem bilo lože vjeti po pet meščanov na svoje limance, kakor enega samega kmeta. Če tedaj meščani potegnejo vselej in povsod z našimi nasprotniki in izdajajo narod svoj, bi bili pač mi pametni, če bi se jim dobrikali, če bi pitali kače na svojih prsih? Bi ne zaslužili marveč, da nam na čelu s krampom puščajo? Iz skrbi za-se, za narod in za svoje smo tedaj primorani svariti svoje ljudi in nasprotnikom se ustavljati, kjerkoli moremo. Kedar bo takim ljudem tanjka predla, bodo že prišli in se spreobrnili. Saj se tudi poredni otroci najbolje pokoré s postom in najprej vženó.

(Umrlo) je meseca avgusta 81 ljudi, 39 možkega in 42 ženskega spola.

(Koča na malem Triglavu), ktero je napravilo planinsko društvo, se bode 9. t. m. odprla.

Razne reči.

— Pred goriško porotno sodnijo se bodo imeli zagovarjati 4. sept. Jan. Foschi

iz Vidma, 22 let star kat. in neoženjen zaradi ponarejevanja bankovcev; 5. sept. Val. Pregl kmet iz Loma, 36 let star, kat. in neoženjen, večkrat uže kaznovan zaradi tatvine, zopet zaradi istega zločina in 6. sept. Jan. Bapt. Decolle iz Ciassis-a pri Tolmezzu, uže 12 let bivajoč v Gorici 52 let star, tkavec, oženjen, zaradi posilstva.

— Sv. Frančišek Salezij je postal učenik cerkveni t. j. Doctor Ecclesiae. Pri Vatikanskem vesoljnem zboru so škofje katoliški poprosili sv. Očeta, naj povzdignejo svetega Frančiška Salezija k tej časti. Po dovršenem opraviilu v kongregaciji za sv. obrede je zdaj po povelji papeža Pija IX. kardinal Bilio priobčil dotični razglas (Decretum Urbis et Orbis) podpisan 19. julija 1877.

Naj novejša poročila z bojišča.

Z Gorenjega Studena se 1. t. m. v Petrograd telegrafuje: Turki iz Ruščuka so 31. avgusta Ruske predne straže spravili iz Kadikiöia, pa so bili od Rusov ko jim je došla pomoč, zopet prepodeni. Pri Pelišatu okoli Plevna je hud boj z razno srečo. Po odbitih turških napadih so Rusi zgrabili Turke, katerih je bilo okoli 25.000, ter so jih vrgli nazaj. Na cesti v Osmanbazar, na balkanskem klanecu in pri Lovaču je vse mirno.

Turki so 31. avg. prekoračili mejo avstrijsko pri Kadinabaki, ter odgnali živino avstrijskih podložnikov in zažgali bram za seno, kjer je bilo okoli 2000 kil sena. Žandarmarijska in lovska patrrola, ki ste bile natakile bele zastave, ste prišle na 1000 korakov blizu, potem pa so Turki začeli nanje streljati, pa k sreči niso nobenega zadeli.

Ekskutivne dražbe.

5. septembra: 3. Dolene s Cola, 1. Ukmar iz Ustja, 3. Trost iz Poddrage, vsi v Vipavi. 3. Grebene iz Malih Lašič, 3. Komar iz Razdrtega v Senožečah. 1. Bele iz Klenika v Postojni. Okorn iz Metlike, 1. Stublar iz Cerkviča, 1. Mibelčič iz Semiča, vsi v Metliki.

6. septembra: 2. Nagel iz Bršlina, 3. Härtel iz Regerče vasi, 2. Urbič iz Velike Bučne vasi, 2. Mikolič iz Brusnice vsi v Novem mestu. 2. Pančar z Ilave gore, 2. Hudovernik iz Lašič, oba v Lašičah. 2. Janežič z Lepegorice v Mokronogu. 2. Bregar iz Gradička, 3. Zupančič iz Malih duh, 3. Res iz Doba, 3. Sila iz Podbukovja vsi v Zatičini. Čepek z Vovč, Martinčič iz Ko-

šane, 3. Penko iz Nadajnega sela, vsi v Postojni. 3. Feldner iz Kranja, 3. Burger iz Praprotnje police, oba v Kranji. 3. Sokan iz Rovt, 3. Lenasi iz Planine, 3. Kranje iz Dobca, 3. Grebenc iz Cirknice, 3. Opeka iz Dolenje vasi, 3. Hodnik iz Gorenje vasi, vsi v Logatcu. 3. Nussdorfer s Slapa v Vipavi.

7. sept. 3. Žitko, iz Male ligojne na Vrhniki, 3. Murgel iz Dolenjega Vrхова, 3. Kožel iz Dolenje vasi, 3. Peče iz Dolenjega Karteleva, 3. Kovačič z Vrhpeči, 3. Jozef iz Herinje vasi, 2. Turk iz Rudolfovega vsi v Novem mestu. Šuklje iz Dolenje lokvice v Metliki. 3. Jekovec iz Gorenje bele v Kranji. 3. Triller iz Dorfarjev v Loki. 2. Ster iz Koritnice, 2. Čekada oba v Bistrici.

Umrli so:

Od 30. avg. do 2. sept.: Marija Rasp, možska 53 l., za rakom. Franc Skul, kupč. agenta o. 3 $\frac{1}{4}$ l., za vnetico možg. mrenice. Marija Cerer, čevlj. ž. 48 l., za rakom. Andrej Vodnik del. 46 l., za rakom v želodcu. Blaž Knez, vrtn. 70 l., za vnetico meh.. Milan Breskvar, stavec o. 13 m., za božjastjo. Ana Strvine, zaseb. 40 l., za jetiko. Johana Jenko, del. o. 3. t., za drisko. Marka Lestva, gostac 55 l., za jetike. Ana Golli, hišn. ž. 62 l., za mrtodom.

Loterijske številke 1. septembra.

Na Dunaju: 18, 22, 54, 25, 31.

V Gradcu: 28, 15, 65, 14, 35.

Telegrafične denarne cene 3. septembra.

Papirna renta 64.40 — Srebrna renta 66.90 — Zlata renta 74.75. — 1860letno državno posojilo 112 — Bankine akeije 836 — Kreditne akeije 202.25 — London 119.— — Srebro 104.25. — Ces. kr. cekini 5.67 — 20 frankov 9.55.

Učenec

star blizo 16 let se vzame takoj v Petek-ovo štacuno z raznim blagom v Veliki Nedelji na Štajerskem. (3)

P. n. starišem učencev (študentov.)

Za učence šol v Kranji uljudno ponuja: stanovanje, hrano, in vse oskrbljenje, — pri tem pa priliko doma podučevati se v laščini, francosčini in v igri na glasoviru

(1)

Ana Jugovic
v Kranji, v Utrihovi hiši.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3 $\frac{26}{100}$ mernikov.

Reči		V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Mariboru		V Ptaju		V Ormužu		V Trstu		V Celovcu		V Zagrebu	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice	(hektoliter)	9	75	9	70	9	75	9	60	9	40	8	80	—	—	8	90	9	—
	(mernik)	3	—	2	53	3	—	3	54	2	74	2	70	—	—	2	73	2	61
Reži	(hektoliter)	6	34	6	90	6	50	6	20	5	60	6	80	—	—	6	35	8	—
	(mernik)	1	96	2	12	2	—	1	90	1	37	2	9	—	—	1	92	2	45
Ječmena	(hektoliter)	5	90	5	50	5	60	5	30	4	50	5	40	—	—	4	80	3	80
	(mernik)	1	35	1	54	1	74	1	63	1	37	1	66	—	—	1	47	1	16
Ajde	(hektoliter)	6	80	7	50	7	80	6	8	6	60	4	88	—	—	8	36	6	50
	(mernik)	2	9	2	22	2	33	1	87	2	3	1	50	—	—	2	62	2	—
Prosa	(hektoliter)	5	20	5	80	6	82	5	70	6	50	7	80	—	—	4	46	6	20
	(mernik)	1	60	1	78	2	10	1	75	2	—	2	40	—	—	1	36	2	91
Turšice	(hektoliter)	6	20	7	—	6	60	6	50	6	15	5	—	—	—	8	20	6	10
	(mernik)	1	90	2	15	2	5	2	—	1	90	1	95	—	—	2	55	1	88
Ovsa	(hektoliter)	3	26	3	90	3	57	3	10	3	—	3	55	—	—	3	38	4	—
	(mernik)	1	—	1	19	1	6	1	95	1	92	1	8	—	—	1	3	1	22